

Obvezne izbirne vsebine in knjižnično informacijsko znanje v spletni učilnici Moodle

Elective modules and Library and Information Knowledge in Moodle e-classroom

> Sabina Usenik

Izvleček

V prispevku je prikazana izvedba obveznih izbirnih vsebin na Gimnaziji Bežigrad s pomočjo spletne učilnice Moodle. Predstavljene so številne teme raziskovalnih nalog za dijake, zaporedje opravil za dijake, učitelje, medpredmetno povezovanje in izvajanje knjižničnega informacijskega znanja ter prednosti kot tudi slabosti dela v spletni učilnici, na katere smo naleteli med delom.

Ključne besede

šolske knjižnice, gimnazije, Moodle, spletna učilnica, obvezne izbirne vsebine, knjižnično informacijsko znanje, medpredmetne povezave, raziskovalna naloga, dijaki

UDK 373.5:004.85

Abstract

The paper presents the execution of various lessons within the elective modules at Gimnazija Bežigrad using e-classroom in Moodle. Presented are numerous topics of research assignments, workflow for students and teachers, crosscurricular connections and execution of Library and Information Knowledge and also the advantages and drawbacks of e-classroom work which we encountered during our work.

Keywords

school libraries, high schools, Moodle, e-classroom, elective modules, Library and Information Knowledge, crosscurricular connections, research assignments, students

Uvod

V drugem letniku Gimnazije Bežigrad izvajamo vsebine po dijakovi prosti izbiri, med katere sodi tudi dvodnevni tabor in z njim povezana izdelava raziskovalne naloge, ki je sestavni del obveznih izbirnih vsebin za drugošolce. Sem se vključi tudi knjižnično informacijsko znanje, kjer dijaki spoznavajo postopke poizvedovanja in raziskovanja (Knjižnično informacijsko znanje, 2008):

- prepoznajo potrebo in jo opredelijo,
- znajo uporabljati različne vire in strategije informacijskega poizvedovanja,
- ovrednotijo informacije,
- znajo uporabiti informacije,
- uporabijo ustrezne elemente za ocenjevanje raziskovalnega dela.

Knjižničarki izvajava že v prvem letniku ure knjižničnega informacijskega znanja, kjer dijake seznaniva z različnimi načini iskanja gradiva, z vzajemnim katalogom Cobiss ter citiranjem in pravilnim navajanjem literature in virov. Pri vseh predmetih na šoli se skušamo držati pravila, da navajamo literaturo po istem standardu, tj. ISO 690 in 690-2, kajti pomembno je, da dijaki dobijo vpogled v vsaj en način navajanja dokumentov in se ga v posamezni nalogi tudi držijo.

V drugem letniku je torej izvrstna priložnost, da knjižničarji preverimo rezultate naših prizadevanj, kajti pri izdelavi raziskovalne naloge morajo dijaki pokazati doslej pridono

bljeno znanje. Naloga knjižničark je, da pregledava pravilnost navajanja virov po ISO standardu. Dijaki so morali v svoji raziskovalni nalogi uporabiti vsaj tri različne vrste virov: knjižni vir, članek, internetni vir ali ustni vir.

1 Medpredmetno povezovanje

Dijaki se še pred obiskom tabora seznanijo z različnimi temami, ki so na voljo. Izbira teme in področje raziskovanja sta izhajala iz zanimanja posameznika v povezavi s ponudbo mentorjev. V letošnjem šolskem letu je sodelovalo sedemnajst učiteljev, med njimi dve knjižničarki.

Področja, s katerih so dijaki izbirali svoje teme za raziskovalno nalogo so bila naslednja:

matematika,	slovenščina,
fizika,	psihologija,
kemija,	sociologija,
biologija,	glasba,
geografija,	športna vzgoja.
zgodovina,	

2 Predstavitev tem

Dijaki si še pred odhodom na teren naredijo teoretični osnutek svoje raziskovalne naloge, nato pa v treh zaporednih vikendih po trije razredi obišejo tri različne lokacije v Sloveniji: Bohinj, Fara in Kobarid. Tabori so odlična priložnost, da neposredno na terenu dobijo informacije iz prve roke in s tem opravijo tudi praktični del svojega raziskovanja. Dijaki obišejo muzeje, razstave, raziskujejo kraj in krajevne običaje,

kulinariko, spoznavajo domačine, turizem, šport, delajo analize voda in rastlinja v okolici tabora ...

V spodnjih tabelah so predstavljeni naslovi tem z različnih področij, ki so bili na voljo za izbor po interesu dijakov. Seznam je bil na voljo tudi v spletni učilnici.

Slika 1: Seznami tem v spletni učilnici.

Tabela 1: Predstavitev tem - Bohinj

Slovenščina: Intervju, Reportaža, Etimologija krajevnih imen, Govori v okolici Bohinja.

Psihologija: Strategije uspešnega učenja, Vrednote.

Glasba: Ljudsko glasbeno izročilo.

Sociologija: Zdravo življenje, Prednosti življenja na vasi.

Zgodovina: Bohinj v 1. svetovni vojni, Pozabljeno bohinjsko zlato.

Geografija: Kulinarika v Bohinju, Ljudska noša, Božič po bohinjsko, Triglavski ledenik, Bohinjski kozolci, Pokljuka.

Športna vzgoja: Pogoji za rekreativno vadbo in športni turizem v Bohinju, Šport kot del interesnih dejavnosti mladih, Šport – sredstvo sprostivne.

Kemija: Ocena kakovosti vode v okolju tabora.

Biologija: Lišajnska vegetacija kot bioindikator, Invazivne vrste – rastline, Invazivne vrste – živali.

Matematika: Fibonaccijeva števila v naravi, Zlati rez v naravi in umetnosti, Simetrija v naravi.

Fizika: Ocena moči človeka, Model osončja.

Tabela 2: Predstavitev tem - Fara

<p>Slovenščina: Intervju, Reportaža, Etimologija krajevnih imen, Motiv čarovništva, Primož Trubar, Kostelsko narečje.</p> <p>Psihologija: Strategije uspešnega učenja, Vrednote.</p> <p>Glasba: Ljudsko glasbeno izročilo.</p> <p>Sociologija: Prednosti življenja na vasi, Zdravo življenje.</p> <p>Zgodovina: Grad Kostel – grad ob meji, Turški vpadi, Krošnjarijenje na Ribniškem in v Kostelu, NOB na Kočevskem.</p> <p>Geografija: Kulinarika v Kostelu, Ljudska noša, Božič po Kostelsko, Suha roba – Fara in Kočevje, Kostelska hiša, Jame na Kočevskem, Rudniško jezero, Poplavljanje reke Kolpe ali Kolpa s pritoki.</p> <p>Športna vzgoja: Pogoji za rekreativno vadbo in športni turizem v Fari, Šport kot del interesnih dejavnosti mladih, Šport – sredstvo sprostitve.</p> <p>Kemija: Ocena kakovosti vode v okolju tabora.</p> <p>Biologija: Lišajska vegetacija kot bioindikator, Invazivne vrste – rastline, Invazivne vrste – živali.</p> <p>Matematika: Fibonaccijeva števila v naravi, Zlati rez v naravi in umetnosti, Simetrija v naravi, Fraktali v naravi.</p> <p>Fizika: Ocena moči človeka, Model osončja.</p>

Tabela 3: Predstavitev tem - Kobarid

<p>Slovenščina: Intervju, Reportaža, Etimologija krajevnih imen, Govori v okolici Kobarida, Rudniška mitološka bitja.</p> <p>Psihologija: Strategije uspešnega učenja, Vrednote.</p> <p>Glasba: Ljudsko glasbeno izročilo.</p> <p>Sociologija: Zdravo življenje, Prednosti življenja na vasi.</p> <p>Zgodovina: Znanе osebe soške fronte, Soška fronta – čudež pri Kobaridu, Živo srebro v Idriji.</p> <p>Geografija: Kulinarika v Kobaridu, Ljudska noša, Božič po Kobariško, Žlikrofi, Idrijske čipke, Klavžarstvo, Idrijski rudnik živega srebra, Soča.</p> <p>Športna vzgoja: Pogoji za rekreativno vadbo in športni turizem v Kobaridu, Šport kot del interesnih dejavnosti mladih, Šport – sredstvo sprostitve.</p> <p>Kemija: Ocena kakovosti vode v okolju tabora.</p> <p>Biologija: Lišajska vegetacija kot bioindikator, Invazivne vrste – rastline, Invazivne vrste – živali.</p> <p>Matematika: Fibonaccijeva števila v naravi, Zlati rez v naravi in umetnosti, Fraktali v naravi.</p> <p>Fizika: Ocena moči človeka, Model osončja.</p>
----

3 Spletna učilnica Moodle

V spletni učilnici so imeli dijaki na voljo vsa potrebna navodila in podatke, ki so jih potrebovali za svoje delo: imena mentorjev, naslove nalog, navodila za izdelavo raziskovalne naloge, navodila za iskanje in navajanje virov ter določene roke za posamezna opravila.

Slika 2: Naslovna stran spletne učilnice z navodili.

Že pred udeležbo na taboru se je delo odvijalo v spletni učilnici, kajti dijaki so morali v učilnico oddati najprej osnutek raziskovalne naloge. Seveda je bila oddaja osnutka pogojena tudi časovno, tako za dijake kot mentorje. Če dijaki ni pravočasno oddal svoje naloge, ni mogel nadaljevati

POMEMBNI DATUMI

Osnutek naloge, 18.9.2012 (1.skupina)
 Osnutek naloge, 25.9.2012 (2.skupina)
 Osnutek naloge, 2.10.2012 (3.skupina)

Viri in literatura, 1.10.2012 (1.skupina)
 Viri in literatura, 8.10.2012 (2.skupina)
 Viri in literatura, 15.10.2012 (3.skupina)

OIV naloga, 8.10.2012 (1.skupina)
 OIV naloga, 15.10.2012 (2.skupina)
 OIV naloga, 22.10.2012 (3.skupina)

OIV popravljena naloga, 17.11.2012 (1.skupina)
 OIV popravljena naloga, 24.11.2012 (2.skupina)
 OIV popravljena naloga, 1.12.2012 (3.skupina)

Slika 3: Pomembni datumi za oddajo posamezne naloge.

elektronske pošte. V spletni učilnici je namreč možnost, da učitelj pri posameznem dijaku in njegovi nalogi komentira oz. poda mnenje o nalogi – tako sva knjižničarki imeli kar precej dela, da na najkrajši in razumljiv način opozoriva dijake, kaj je potrebno pri seznamu literature še popraviti oz. dopolniti.

OIV za drugošolce

Ogled vseh ocen predmeta

Ločene skupine (2.skupina) Vsi sodelujoči

Ime : VseABCČDEFGHIJKLMNOPRSŠTUVZŽ
 Priimek : VseABCČDEFGHIJKLMNOPRSŠTUVZŽ

Prenesi vse naloge v stisnjeni (.zip) obliki

Ocena	Komentar	Zadnja sprememba (Oddaja)	Zadnja sprememba (Ocena)	Stanje	Ko
Opravljeno	Urejeno! Sa...	viri in literatura - zlati rez v naravi in umetnosti_enej gucek in maks kamnikar.docx	Monday, 15. October 2012, 10:08	Posodobi	
Opravljeno	Urejeno. ...	ŠPORT KOT DEL INTERESNIH DEJAVNOSTI MLADIH.docx	Friday, 19. October 2012, 09:59	Posodobi	
Opravljeno	Urejeno! Sa...	Zarja Klun_2f_OIV_viri in literatura.doc (3).docx	Monday, 15. October 2012, 09:29	Posodobi	
Opravljeno	Urejeno. ...	VIRI IN LITERATURA (2).docx	Monday, 15. October 2012, 07:48	Posodobi	
Opravljeno	Urejeno! Sa...	seminarska naloga-viriinliteratura (2).docx	Monday, 15. October 2012, 09:32	Posodobi	
Opravljeno	Urejeno! Sa...	Viri in literatura-Kobi, Peterlin.docx	Wednesday, 10. October 2012, 07:44	Posodobi	

Slika 4: Spletna učilnica v polnem zamahu.

seveda za posledico, da ne opravi obveznih izbirnih vsebin.

Letos smo ravno s pomočjo spletne učilnice še bolj ‚zaostriili‘ časovni okvir oddaje naloge, kajti v preteklih letih je delo postalo nevzdržno, ker so dijaki raztegovali termine tudi do konca šolskega leta. Sedaj so bili roki dokončni - če niso oddali pravočasno, se je učilnica zaprla in zadeva je bila zaključena.

Ko je imel dijak urejene vire in literaturo, je knjižničar v učilnici pri stolpcu ‚Ocena‘ označil nalogo kot ‚Opravljeno‘ in s tem omogočil dijaku prehod na naslednjo stopnjo, to je oddajo celotne raziskovalne naloge.

4 Kontrola ob oddaji naloge

Dijaki so imeli ob zaključku raziskovalne naloge v spletni učilnici na voljo tudi pomagalo, s katerim so preverili, ali njihova naloga vsebuje vse potrebne in zahtevane

procesa in s tem se je njegovo delo zaključilo predčasno. Naloga mentorja je bila, da pregleda osnutek in da dijaku ‚zeleno luč‘ za nadaljevanje raziskovanja.

Tako so se na prvi strani učilnice obvezno nahajali vsi pomembni datumi za oddajo posamezne etape raziskovalne naloge.

Po končanem obisku tabora in zbranih podatkih, se je delo za dijake in učitelje v celoti preselilo v spletno učilnico. Dijaki so bili na vrsti najprej za oddajo seznama literature in virov, ki so jih uporabili pri svojem raziskovalnem delu. Imeli so določen rok za oddajo, prav tako knjižničarki za pregled in morebitne popravke seznamov. Vsa komunikacija med dijaki in učitelji je sedaj potekala preko spletne učilnice oz.

Ko je bil komentar oddan v spletno učilnico, je bil hkrati poslan tudi na elektronski naslov dijaka, kajti dijaki večkrat obiščejo svojo spletno pošto kot pa učilnico. Tako so bili pravočasno obveščeni o vseh napakah, ki jih je potrebno odpraviti, da lahko zaključijo s to etapo.

Pri vsakem komentarju se beleži dan in ura zadnjega popravka, tako da tudi učitelj takoj vidi, ali je dijak že odpravil napake oz. pomanjkljivosti.

Dokler dijak ne zadovolji vseh kriterijev, ne more napredovati v naslednjo etapo, kar ima

elemente. Še predno so nalogo oddali mentorju oz. knjižničarki, so odgovorili na nekaj osnovnih postavk in videli, ali je njihova naloga s tehničnega vidika primerna za oddajo:

Tabela 4: Pripomoček za preverjanje ustreznosti naloge

KONTROLA OB ODDAJI NALOGE		
V nalogi je:		
• ustrezno število poglavij, ki so pravilno poimenovana in razporejena	DA	NE
• popolno kazalo	DA	NE
• vsako poglavje je na svoji strani	DA	NE
• desetiški sistem	DA	NE
• dva citata	DA	NE
• sklicevanje na vire v teoretičnem delu	DA	NE
Če obkrožiš ne, moraš odgovor nujno dopolniti!		

5 Zaključni del

Ko je v spletni učilnici vse urejeno in je naloga tudi s strani knjižničark in mentorja pozitivno ocenjena, je na vrsti še končno navodilo dijakom:

Tabela 5: Navodilo za končni izdelek

DOKONČANA NALOGA
Ko vam mentor potrdi, da je naloga uspešno opravljena, jo natisnete in spnete (lahko spiralno, zadošča pa tudi sponka v zgornjem levem vogalu – seveda v tem primeru nalogo vložimo tudi v prozorno mapo).
Vezano nalogo oddamo mentorju najkasneje do 20. 12. 2012!

6 Prednosti dela v spletni učilnici

– Ekološki vidik

Poraba papirja se drastično zmanjša, kajti prej je vsak dijak najmanj trikrat prinesel natisnjene vire in literaturo v vpogled, enako je bilo tudi z raziskovalno nalogo. Sedaj se raziskovalna naloga natisne le enkrat, ob zaključku! Tudi učitelji smo zmanjšali porabo papirja, kajti pred uporabo spletne učilnice so dijaki vsa potrebna navodila dobili na papirju – sedaj pa je vse in za vsakogar na voljo v spletni učilnici!

– Fiksen rok oddaje naloge

Dogajalo se je, da so sicer dijaki imeli določen rok, ki pa se ga niso držali in tako so naloge nosili mentorjem celo šolsko leto – sedaj pa jim že program avtomatsko blokira oddajo, če zamudijo določen termin!

7 Prednost in hkrati slabost dela v spletni učilnici

Delo v spletni učilnici je možno od kjerkoli in kadarkoli! To je načeloma odlična prednost, hkrati pa slabost, kajti dijaki dobijo občutek, da smo tudi učitelji na razpolago 24 ur na dan in tako oddajo nalogo tik pred rokom, to pa je lahko tudi sredi noči in hkrati pričakujejo, da jo bomo seveda pregledali in ocenili. Zato je potrebno že na začetku dati jasna in nedvoumna pojasnila, kako je z roki oddaje in koliko časa imajo dijaki na voljo, da opravijo potrebne popravke v raziskovalni nalogi brez nepotrebnih ovir.

8 Pomanjkljivost, vendar že odpravljena

Dijaki so časovno morali najprej oddati seznam virov in literature, šele nato so lahko nadaljevali z raziskovalno nalogo. To se je izkazalo za izredno nepraktično in nelogično, kajti literatura in viri so se pri pisanju naloge še spreminjali oz. se dopolnjevali. Tako smo po opravljenih nalogah prve skupine že popravili termine in dijaki so lahko seznam literature oddajali vzporedno z nalogo. Na koncu je seveda morala biti vsaka posamezna etapa zaključena, tako s strani knjižničark, ki sva pregledovali literaturo, kot tudi s strani mentorja, ki je pregledal raziskovalno nalogo.

9 Sklep

V letošnjem šolskem letu smo prvič v celoti zastavili izdelavo raziskovalne naloge preko spletne učilnice. Izkazala se je za izredno zanimiv pripomoček, zelo ekološko usmerjena in primerna času, v katerem živimo. Večinoma so dijaki spletne učilnice lepo sprejeli, saj jim omogočajo delo v terminih, ki si jih sami izbirajo. Omeniti velja tudi možnost, da dijaki lahko dostopajo do interneta in spletnih učilnic tudi s šolskih računalnikov, ki so v prosti uporabi v knjižnici. To je lahko velika prednost in tudi velik izkoristek časa, kajti dijaki lahko posamezne popravke v spletni učilnici opravijo kar med glavnim odmorom ali pa pred in po pouku, ko npr. čakajo na prevoz domov ali pa popoldansko interesno dejavnost. V knjižnici imajo na dosegu tudi vso potrebno literaturo, za katero je zaželeno, da jo uporabljajo v čim večji meri.

Spletna učilnica je zanimiva tudi za učitelje, saj imamo prav tako možnost dela v terminu po lastni izbiri. Res se lahko zgodi, da zaradi tega nosimo delo tudi domov, vendar si je potrebno že na začetku postaviti samoomejitev in si narediti časovni okvir dela v spletni učilnici tudi po preteku našega uradnega delovnika. Meni osebno bolj odgovarja tak način dela, kajti pred uporabo spletne učilnice so mi dijaki prinašali – sicer med delovnikom – sezname literature v knjižnico, kar je bilo ob vsem knjižničnem delu izredno moteče. Vsak je želel nalogo še pokomentirati, za kar pa ni bilo vedno časa. Sedaj to ni več problem, v spletno učilnico se napotim takrat, ko sama ocenim, da je primeren čas in tudi dijaku napišem mnenje o nalogi, ki je lahko bolj poglobljeno in premišljeno, kajti zanj sem si vzela čas!

Seveda pa pri tem lahko nastane težava, ki jo že vrsto let opažamo vsi uporabniki računalnikov, spleta, spletnih učilnic in novodobnih tehnologij – pomanjkanje medsebojnih odnosov, osebnih stikov! Zato je uporaba spletne učilnice le krasen dodatni pripomoček, ki pa naj ne nadomesti osebne komunikacije med učencem in učiteljem.

Viri

Kurikul. Knjižnično informacijsko znanje: gimnazija: splošna, klasična, strokovna gimnazija. (2008). Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 28.12.2012 s spletne strani: http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2008/programi/media/pdf/un_gimnazija/k_knjizn_inf_znanje_gimn.pdf.

> **Sabina Usenik**, univ. dipl. bibliotekarka in prof. filozofije, je zaposlena kot knjižničarka na Gimnaziji Bežigrad v Ljubljani.
Naslov: Gimnazija Bežigrad, Peričeva 4, 1000 Ljubljana
Naslov e-pošte: sabina.usenik@gimb.org